

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.)

Nejdiskutovanějším tématem posledních let v oblasti autorského práva je jistě směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu (neboli zkráceně směrnice DSM)[1]. Není se čemu divit, směrnice se týká celé řady subjektů a také si klade ambiciózní úkol – nastolit v oblasti autorského práva v neustále se rozvíjejícím digitálním prostředí rovnováhu mezi flexibilitou a právní jistotou, ale také spravedlivou rovnováhu mezi právy a zájmy autorů a nositelů práv na jedné straně a uživatelů chráněných předmětů na straně druhé.[2] Jak uvádí sama směrnice DSM, právní předpisy musí být dobře připraveny na budoucnost, aby neomezovaly technologický vývoj, zároveň je ale třeba zachovat vysokou úroveň ochrany autorského práva a práv souvisejících.[3]

Nejdiskutovanějším tématem posledních let v oblasti autorského práva je jistě směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu (neboli zkráceně směrnice DSM)[1]. Není se čemu divit, směrnice se týká celé řady subjektů a také si klade ambiciózní úkol – nastolit v oblasti autorského práva v neustále se rozvíjejícím digitálním prostředí rovnováhu mezi flexibilitou a právní jistotou, ale také spravedlivou rovnováhu mezi právy a zájmy autorů a nositelů práv na jedné straně a uživatelů chráněných předmětů na straně druhé.[2] Jak uvádí sama směrnice DSM, právní předpisy musí být dobře připraveny na budoucnost, aby neomezovaly technologický vývoj, zároveň je ale třeba zachovat vysokou úroveň ochrany autorského práva a práv souvisejících.[3]

Rád bych touto sérií článků přinesl pohled nejen na aktuální stav okolo směrnice DSM, ale také právní pohled na to, co má skutečně přinést, a to se zohledněním českého návrhu zákona k jejímu provedení do našeho právního řádu. Ten totiž z mého pohledu přináší jen málo odpovědí a ve skutečnosti otevírá některé nové otázky, kterou jdou často nad rámec evropské úpravy.

Úvodem ke směrnici DSM

Směrnice ze své povahy vyžaduje transpozici (formální promítnutí do vnitrostátního právního řádu) a implementaci (faktické uvedení v život – tj. skutečnou a řádnou aplikaci předmětné právní úpravy) do právních řádů jednotlivých členských států. Transpoziční lhůta pro členské státy byla stanovena na 7. června 2021[4], přičemž včas v úplnosti transponovat směrnici DSM stihly pouze tři členské státy[5]. Česká republika patří mezi státy, vůči kterým bylo ze strany Evropské komise zahájeno šetření pro nesplnění transpoziční lhůty (resp. formálně pro nesdělení přijatých transpozičních opatření Evropské komisi).[6] Je však nespravedlivé vytýkat tuto skutečnost členským státům – formálně transpoziční lhůta sice skutečně dodržena nebyla, ale členské státy byly postaveny do těžké pozice.

K pochopení této situace (ale i pro správné pochopení, o čem výsledná směrnice DSM skutečně je, a tedy i pro její správný a přesný výklad) je třeba znát bohatý legislativní proces vedoucí k přijetí směrnice DSM, ve kterém se její podoba podstatně měnila. Původní návrh Evropské komise byl odmítnut jak Evropským parlamentem, tak Radou Evropské unie – každý z těchto orgánů přitom přišel s vlastním návrhem.[7] Návrh směrnice DSM proto zamířil do tzv. dialogu, kdy zástupci Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady EU nakonec dospěli ke kompromisu – výsledné podobě směrnice DSM, která má v kontroverzních ustanoveních jen pramálo společného s původními

a průběžnými verzemi, resp. alternativními návrhy. Dosažení kompromisu bylo vskutku náročné a těsné (v jednu chvíli se dokonce zdálo, že jednání uvázla na mrtvém bodě a jde o konec chystané úpravy[8]), což si ale bohužel vyžádalo krutou daň. Ve zkratce došlo k tomu, že evropský zákonodárce sice dospěl k tomu, čeho chce dosáhnout a zároveň k čemu na základě nové úpravy docházet nesmí, aniž by však bylo jasné nejen to, jak takovýchto cílů dosáhnout, ale zdali je to v praxi reálně vůbec možné. Nejvíce problematickým je v tomto ohledu čl. 17 směrnice DSM, který řeší nový odpovědnostní model pro platformy uživatelského obsahu. Právě na něm je nejvíce vidět bezradnost legislativních orgánů – sama Evropská komise měla na základě čl. 17 odst. 10 směrnice DSM povinnost vydat pokyny pro uplatňování čl. 17 (dále jako „Pokyny“), na což pochopitelně jednotlivé členské státy v naději čekaly. Po delším čekání se také dočkaly (ponechme nyní stranou jejich obsahovou kvalitu) – avšak až pouhé tři dny před uplynutím transpoziční lhůty! Proto tvrdím, že členským státům nelze mít za zlé, že transpoziční lhůtu nestihly.

Současně je třeba podotknout, že cílem směrnice DSM je harmonizovat předmětné právo na úrovni různých členských států – tedy jej co nejlíže sobě přiblížit, aby tak nedocházelo k rozdílům mezi jednotlivými členskými státy, tudíž i možným překážkám na vnitřním digitálním trhu. Harmonizaci však neprospívá, jsou-li ustanovení napsána vágním způsobem, což je bohužel případ směrnice DSM. V tomto případě tak byla podstatná část legislativních prací fakticky přesunuta z Evropské unie na členské státy – ty jsou však limitovány jednotným výkladem „pojmů evropského práva“, aby právě nedocházelo k odlišnostem napříč jednotným trhem. Bohužel tak v rámci transpozičních prací je formálně úspěšnější postup spočívající v doslovném převzetí neurčitých ustanovení a pojmů směrnice DSM do vnitrostátní právní úpravy. Pomyslný horký brambor tak byl přehozen na subjekty právní úpravy – nositele práv, platformy a uživatele, aby si oni poradili s tím, co vlastně nová právní úprava přináší.

Podle mého názoru směrnice DSM neměla být přijata ve spěchu a pod značným lobbistickým tlakem[9], ale jejímu přijetí měla předcházet hlubší odborná debata se slyšením zúčastněných stran. Z konzultací, které vydání Pokynů předcházely, však překvapivě vyplynulo, že teprve až po přijetí směrnice DSM Evropská komise fakticky zjišťovala a snažila se porozumět reálné situaci autorských práv v digitálním prostředí – a to jak na straně nositelů práv, tak platform a jejich uživatelů, potažmo technologickým možnostem a limitům.[10] Slyšení přitom ale byli především nadnárodní technologičtí giganti s významným (často až dominantním) postavením na digitálním trhu, vůči kterým byla úprava i primárně cílena. Nesmí se však zapomínat, že nová právní úprava především dopadne na nezanedbatelně větší počet subjektů, a to zejména těch menších – posuzováno optikou jednotného digitálního trhu napříč celou EU (a tedy, co si budeme nalhávat, i ty největší české platformy budou spadat do kategorie těch menších platform).

Jak chci osvětlit v této sérii článků, ne všechno na směrnici DSM je špatné, ale zároveň ne všechno je po právní stránce dle směrnice DSM tak, jak by se mohlo jevit dle ohlasů a názorů v mediálním prostoru.

Jak jsme na tom tedy s českou transpozicí?

Jak již bylo uvedeno, přestože již uplynula transpoziční lhůta směrnice DSM, změnu v našem autorském právu přinese teprve až její provedení do českého právního řádu. Přípravu českého transpozičního zákona mělo na starosti Ministerstvo kultury, které dokonce zorganizovalo implementační konzultaci mezi zúčastněnými subjekty a odbornou veřejností. Nejen dle mého názoru nebyl zcela využit potenciál těchto jednání. Vliv bohužel sehrála i pandemická situace, která překazila další plánovaná setkání konzultační skupiny. I s ohledem na blížící se transpoziční lhůtu (a délku legislativního procesu) Ministerstvo kultury, aniž by byly praktické otázky otevřené některými subjekty v rámci konzultace uspokojivě uzavřeny, přišlo v listopadu 2020 s návrhem českého transpozičního zákona[11]. Ten doznal značných změn v rámci vypořádání připomínek z

připomínkového řízení[12] a následně ještě po projednání vládou na základě připomínek a návrhů Legislativní rady vlády ČR[13]. Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace (Komise RIA) Legislativní rady vlády ČR přitom byla k návrhu Ministerstva kultury poměrně dost kritická a vytkla mu mj. faktickou absenci posouzení dopadů, které přinese nová právní úprava: „*Hlavním problémem hodnocení dopadů regulace v případě novely autorského zákona je skutečnost, že dopady navrhované regulace nebyly zhodnoceny. Ze zprávy nelze zjistit dopady na jednotlivé skupiny, které budou úpravou dotčeny, ani nelze vždy zjistit, zdali a jak se změní dostupnost autorských děl uživatelům.*“[14] Bylo proto doporučeno, aby projednání návrhu bylo přerušeno za účelem přepracování návrhu předkladatelem ve smyslu všech zásadních připomínek.

Potvrdily se tak obavy, založené právě i na nedostatku konkrétních odpovědí v rámci konzultačních jednání, že je navrhována nová úprava, aniž by byly známy její faktické dopady. Pokud takové dopady nebyly známy, nemohly být logicky ani zhodnoceny. Právě uvedené bylo dle mého názoru způsobeno tím, že ani navrhovatel neměl skutečnou a jasnou představu o tom, co je vlastně obsahem navrhované nové právní úpravy a co v praxi bude tato úprava znamenat (jak se podle ní mají a budou chovat její adresáti).

Ačkoliv byl původní návrh k připomínkám Legislativní rady vlády ČR dopracován a upraven (včetně zkritizované závěrečné zprávy RIA) a následně byl i vládou schválen, všechny připomínky nemohly být reálně zohledněny a vypořádány, a to již jen s ohledem na rychlost přepracování a finálního schválení (za několik málo dní nemohla být odvedena práce, na kterou mělo Ministerstvo kultury několik měsíců, a to navíc bez obstarání patřičných dat k provedení skutečného posouzení dopadů navrhované úpravy). Některá ustanovení tak sice doznala určitého vylepšení, ne všechny problémy a pochybnosti se podařilo odstranit, ba dokonce se otevřely některé nové otázky (které ani nebyly projednány v rámci implementačních konzultací).

Návrh zákona se následně dostal do Poslanecké sněmovny, kde uvázl ve stadiu před prvním čtením (stihl jej projednat jen Organizační výbor, kterým byl doporučen k projednání, přičemž zpravodajkou byla určena poslankyně Marcela Melková a jako garanční byl navržen Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu) – tedy na úplném počátku projednání zákonodárci[15]. S ohledem na konec volebního období aktuální Poslanecké sněmovny však tento návrh bude nutné předložit znovu. Je tedy zřejmé, že se českého provedení směrnice DSM jen tak rychle nedočkáme. Věřím však, že tento čas bude využit k vylepšení stávající podoby návrhu, a to i s ohledem na další vývoj napříč EU a možné inspirace konkrétními řešeními ostatních členských států.

Výjimky pro lepší budoucnost

Směrnice DSM však nepřináší jen a pouze spornou úpravu – celá řada nových institutů, resp. výjimek je všeobecně přijímána kladně a je škoda, že jejich národní zavedení je zbrzděno nesouvisejícími kontroverzními ustanoveními. Lze tak vyzdvihnout například výjimku pro vytěžování textů a dat (tzv. „text and data mining exception“)[16], výjimku pro užití děl v rámci výukových činností[17] nebo výjimku pro pořizování kopií děl institucemi kulturního dědictví[18].

Evropská unie si je vědoma potenciálu, který se skrývá v technologiích umožňujících automatizovanou analýzu informací v digitální podobě – ta je přitom prospěšná nejen v rámci vývoje umělé inteligence a samotných technologií pro vytěžování textů, ale tyto technologie následně mohou přinést další přelomový pokrok a inovace i v jiných oblastech (než např. jen v oblasti strojového učení umělé inteligence). Subjekty provádějící činnosti v oblasti automatizovaného zpracování (včetně analýzy) digitálních informací přitom nemají jistotu, do jaké míry a v jakém rozsahu mohou provádět vytěžování textů a dat.[19] Tuto právní nejistotu odstraňují články 3 a 4 směrnice DSM, které přinášejí příhodnější výjimku z práva na rozmnožování díla, než poskytuje dosavadní výjimka – zákonná licence pro dočasné rozmnožení[20], na jejímž základě je taková

činnost možná již nyní[21], avšak s nepraktickými omezeními vyplývajícími z přísného nastavení této výjimky.

Článek 3 zavádí výjimku pro vytěžování databází a jejich rozmnožování pro výzkumné organizace (neziskového charakteru[22]) a instituce kulturního dědictví, a to pouze pro účely vědeckého výzkumu za předpokladu, že tyto rozmnoženiny budou bezpečně uloženy. Český návrh zákona výslovně uvádí, že do autorského práva nezasahují vysoké školy, právnické osoby[23] nebo instituce kulturního dědictví, jejichž hlavním cílem je provádění vědeckého výzkumu.

Z výjimek uvedených v článku 4 pak mohou těžit všichni - tzn. okruh adresátů není uzavřen, není rozhodný účel vytěžování dat, a tedy je i možné komerční využití takového vytěžování dat a jeho výsledků. Vytěžování dat tak může být prováděno kýmkoliv a za jakýmkoliv účelem, avšak pouze v případě, že si nositelé práv výslovně nevyhradili užití předmětů ochrany „vhodným způsobem“. V této důležité otázce je však nová úprava z praktického pohledu nedomyšlená, neboť není zřejmé, co je výhradou učiněnou oním „vhodným způsobem“. Břemeno na prokázání, že tato výhrada byla učiněna odpovídajícím způsobem, přitom bude spočívat na nositelích práv. Ve svém vlastním zájmu by proto takovou výhradu měli činit zcela jednoznačně a konkrétně (nikoliv například v praxi běžným, ale neurčitým konstatováním „všechna práva vyhrazena“) a obvyklým způsobem a na obvyklém místě. Přitom je třeba přihlížet k tomu, že tato výjimka má sloužit pro využití automatizovaných nástrojů - sama směrnice proto uvádí, že v případě obsahu zpřístupněného veřejnosti online má být vhodné vyhrazení strojově čitelnými prostředky[24], což ale bohužel není vyčerpávající vodítko. Z praktického pohledu je totiž nezbytné, aby automatizované nástroje věděly (resp. byly k tomu správně nastaveny), kam a přesně na co se mají dívat pro ověření neexistence výhrady.

Dalším jednoznačně přínosným ustanovením je článek 5, jenž zavádí výjimku pro užití předmětů ochrany při výukových činnostech. Výjimka povoluje užití děl a předmětů ochrany v rámci vyučování, avšak pouze pro ilustrační účely. Užití takového díla by mělo sloužit k podpoře, obohacení nebo doplnění výuky[25], probíhá vždy na odpovědnost vzdělávacího zařízení a je-li to možné, musí být doplněno uvedením zdroje. Vzdělávacím zařízením se rozumí všechny vzdělávací instituce uznávané státem, avšak přesná definice chybí.[26]

Za zmínku stojí také výjimka pro pořizování kopií děl pro instituce kulturního dědictví. Kulturní dědictví jako takové tvoří nedílnou součást historie každého členského státu. Některá díla se však mohou, například vlivem požáru nebo povodní, nenávratně poškodit. Současné technologie pro pořizování kopií děl jsou na velmi vysoké úrovni, avšak tomu je potřeba i přizpůsobit stávající autorskoprávní rámec - tj. umožnit pořizování takových kvalitních kopií i u děl, u kterých dosud neuplynula výlučná majetková práva autorů[27]. Článek 6 směrnice proto institucím kulturního dědictví, jako jsou např. muzea, galerie, archivy, dovoluje pořizovat kopie děl a jiných předmětů ochrany trvale se nacházejícím v jejich sbírkách. Jelikož technologie pro zhotovení kopií jsou ne vždy dostupnou záležitostí, instituce kulturního dědictví by měly mít možnost využít pro účely pořizování kopií děl služeb třetích stran.[28] Nová úprava tak přináší právní možnost pojistky proti opakování nenávratných negativních kulturních dopadů, jaké mělo např. vypálení Alexandrijské knihovny, a to u předmětů ochrany, ke kterým ještě neuplynula doba ochrany výlučných autorských práv. V praxi však bude třeba ke kýženému efektu pamatovat i na řádné „zálohování zálohy“.

Nové právo vydavatelů tiskových publikací: Léčba ztráty příjmů žurnalistiky?

Směrnice DSM si získala pozornost mimo jiné díky článku 15 (dříve článek 11; někdy označován jako „daň z odkazu“). Článek o pěti odstavcích přináší právo související s právem autorským a přiznává přímo vydavatelům práva na rozmnožování a sdělování tiskové publikace veřejnosti prostřednictvím online služeb poskytovatelů služeb informační společnosti. Vydavatelé má tedy vzniknout výlučné

majetkové právo udělit poskytovateli služeb informační společnosti oprávnění k takovému online užití tiskové publikace.

Toto nové právo má vydavateli náležet ke konkrétní tiskové publikaci dva kalendářní roky od roku, kdy došlo k jejímu zveřejnění. Na soukromá nebo nekomerční užití publikací individuálními uživateli se však ochrana nevztahuje. Chráněny nejsou také hypertextové odkazy, jednotlivá slova nebo velmi krátké úryvky.

Od představení návrhu směrnice DSM se přitom vedou sáhodlouhé diskuze o výkladu a dopadech jednotlivých ustanovení, která ve výsledku bohužel působí vágním dojmem a nepřinášejí potřebnou právní jistotu.

O zásadním významu svobodné, pluralitní a kvalitní žurnalistiky pro naši demokratickou společnost není sporu. Faktem přitom je, že se toto odvětví potýká s poklesem příjmů, což je dááno i do souvislosti s rozvojem online prostředí. Je nepopiratelné, že v dnešní době přijímáme informace jinak, než tomu bylo před dvaceti lety – jedinou cestou již nejsou jen tradiční média (ať již tištěná či rádio a televize). Globální přechod do digitálního prostředí se pro tato média stal výzvou, přičemž s sebou přinesl řadu zcela nových možností, kterých se chopili i další hráči včetně inovátorů. Dnes a denně se nacházíme v záplavě informací, neboť ty jsou díky technologiím a digitálnímu prostředí mnohem dostupnější, a to v reálném čase. Vznikly proto i služby, které umožňují uživatelům sdružit obsah z více zdrojů na jednom místě, a tím umožnit uživateli neztratit se v záplavě informací, ale přinášet mu jen to, co je pro něj relevantní. V oblasti zpravodajství pak hovoříme o tzv. agregátorech zpráv (nejznámějším je bezesporu služba Google News), které typicky uživatelům zobrazují: nadpis novinového článku; úryvek textu článku (tzv. *snippet*) – zejm. perexu (úvodního odstavce článku), případně i náhled titulního obrázku, a hlavně internetový odkaz (link) na předmětný zpravodajský článek. Aby si uživatel mohl celý článek přečíst, musí tak kliknout na předmětný odkaz, který jej přivede na příslušnou stránku konkrétního zpravodajského serveru. Je přitom dobré si uvědomit, že obsah z různých zdrojů fakticky agregují také například vyhledávače (na základě vyhledávacího dotazu uživatele) nebo sociální sítě (příspěvky od různých uživatelů, přičemž často vyhodnocují i relevantnost konkrétního obsahu pro daného uživatele).

Tyto služby, které určitým způsobem využívají část obsahu z jiných zdrojů, se staly faktickým trnem v oku vydavatelů, kteří při přechodu do digitálního prostředí pocítili pokles příjmů (a to i s ohledem na odlišné obchodní modely, než jaké fungovaly u tištěné podoby – v online světě se přešlo primárně na příjmy ze zobrazované reklamy, případně předplatitelský model s exkluzivním obsahem). Terčem se tak staly především nadnárodní technologičtí giganti, kteří těží ze svého postavení a – na rozdíl od vydavatelů – jim rozvoj digitálního prostředí přináší větší příjmy. Hlavním nepřítelem vydavatelů se tak stal zejména Google, který má se zneužíváním svého dominantního postavení zkušenosti, a jeho služba Google News agregující zprávy. Některé země se snažily tento segment online služeb upravit na národní úrovni tím, že zavedly povinné platby za užití zpravodajského obsahu (např. Španělsko a Německo), což se však neukázalo jako spásné řešení (a to právě i kvůli dominantnímu postavení Google, který si tak mohl dovolit vypnout svou službu Google News pro tyto státy). Právě dominantní postavení Google, který si po faktické stránce může vynucovat pro něj výhodné podmínky, je dle mého názoru tím hlavním problémem – určitě neporovnatelně větším problémem než dosavadní úprava autorského práva.

Téma online užití zpravodajského obsahu se tak, právě i s ohledem na globálnost hlavních platforem, stalo součástí diskuzí a úpravy na úrovni EU, a to právě v rámci přijímání směrnice DSM. Podle odůvodnění směrnice DSM v současné době vydavatelé tiskových publikací čelí problémům v souvislosti s poskytováním licencí na online užití jejich publikací, což má dle tohoto odůvodnění směrnice snižovat návratnost jejich investic. Jako problém je v tomto ohledu výslovně uváděno, že vydavatelé nejsou uznáni jako nositelé práv.[\[29\]](#) Tuto otázku podle mě směrnice DSM skutečně řeší,

jak rozvádím níže. Z výsledné podoby podle mě ale nelze uzavřít, že by činnost agregátorů obsahu byla bez získání licenčního oprávnění od vydavatelů nedovolená či že dochází k zavedení „daně z odkazu“.

Článek 15 směrnice DSM se každopádně stal jakousi modlou, ke které se vydavatelé tiskových publikací upjali s nadějí, že jim přinesou nové příjmy a spasí je. Obávám se ale v tomto ohledu možného zklamání, protože mezi skutečným obsahem článku 15 a veřejně prezentovanými očekáváním spatřuji jistou disproporci. To není dobrá zpráva pro nikoho, neboť takový nesoulad může vyústit ve zbytečné spory a nedorozumění - cílem nové právní úpravy přitom měla být i větší právní jistota všech.

Článek 15 skutečně vydavatele tiskových publikací staví do role nositelů práv a formálně jim přiznává nové právo - toto právo však po obsahové stránce již dávno náleží přímo autorům (fyzickým osobám - novinářům)[30]. Přínosem článku 15 směrnice DSM tak je - v souladu s výše uvedeným odůvodněním -, že nyní bude v celé Evropské unii sjednocené (a tedy i zřejmé), že vydavatelé jsou nositelem předmětných (již nyní ale existujících) práv, a to nehledě na konkrétní smluvní úpravu s novináři či zákonnou úpravu v tom či onom členském státě[31]. Žádné silnější právo, které by omezovalo online užití nad rámec možného dle současné úpravy, však článek 15 směrnice DSM nepřináší - mají se ostatně uplatnit i stejné, již existující výjimky jako u autorského práva[32].

Nové právo vydavatelů tiskových publikací: Můžu? Nemůžu? A kolik už je moc?

Již zmíněnou výjimkou z ochrany tiskových publikací je tzv. soukromé a nekomerční užití individuálními uživateli. Na první pohled možná jasné ustanovení však skrývá mnoho nevyřešených otázek. Vztahuje se výjimka pro nekomerční užití také na uživatele sociální sítě sdílejícího novinový článek? A co když má tento uživatel tisíce sledujících? Mám dojem, že se ve veřejném prostoru uchytil dojem, že článek 15 směrnice DSM má v tomto ohledu právě i na sociální sítě dopadnout (a že by tedy sociální síť měla získat licenci, jinak musí takový příspěvek uživatele blokovat, resp. neumožnit jej uživateli veřejně sdílet). Takový závěr by ale vedl přesně k tomu, čemu má tato výjimka, resp. záruka bránit - tj. omezení svobody slova na základě komerčních zájmů. Co by již ale mohlo být problematičtější, je praxe online služeb (zejm. sociálních sítí), které k odkazu přidanému uživatelem samy proaktivně načtou další informace (typicky ilustrační obrázek a název článku). Takový krok však řeší další zmíněná výjimka (pro užití jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků).

Bránit uživateli sdílet (klidně i rozsáhlé) části tiskových publikací na sociálních sítích (a to uplatňováním práva vydavatele vůči provozovateli sociální sítě) je dle mého názoru v hrubém rozporu s článkem 15. Jednalo by se totiž přesně o nechtěné případy, kdy by svoboda slova uživatelů - realizovaná prostřednictvím v dnešní době naprosto významného a populárního hromadného sdělovacího prostředku (tj. sociální sítě) - byla omezovaná podle toho, s kým má provozovatel sociální sítě uzavřené licenční smlouvy a s kým nikoliv. Pouze na základě toho, že by daná platforma neměla uzavřenou licenční smlouvu s konkrétním vydavatelem, by v opačném případě totiž docházelo např. k blokování (odstraňování) příspěvků uživatelů obsahujících konkrétní zjištění investigativních novinářů (tj. obsahující části tiskové publikace chráněné právem vydavatele) přinášejících celospolečensky důležité až zásadní informace.

Zarážející pro mě pak je, že v rozporu s článkem 15 odst. 1 směrnice DSM český návrh transpoziční novely autorského zákona s touto výjimkou pro nekomerční užití prozatím nepočítá, neboť ji, z nějakého neznámého důvodu, zkrátka neobsahuje[33].

Výkladové trápení současně způsobují i tzv. „velmi krátké úryvky“ - tj. jedna z výše zmíněných výjimek z práva vydavatelů, bez které by článek 15 směrnice DSM nebyl přijat a která má zaručit spravedlivé fungování online služeb, jako jsou agregátory obsahu a vyhledávače, tím, že jim umožní

tiskové publikace v tomto omezeném rozsahu i nadále užívat. Kolik slov však obsahuje takový velmi krátký úryvek? A zahrnují takové úryvky například i fotografie či videa (např. ve snížené kvalitě)? Jak má být tedy konkrétní služba nastavena, aby nezasahovala do nového práva vydavatelů? To jsou důležité otázky pro každého provozovatele online služby typu agregátoru, který současně ví, že čím více obsahu uživateli zobrazí, tím kvalifikovanější volbu může tento uživatel učinit z toho pohledu, zda jej daný článek zajímá a chce si jej přečíst (již přímo na stránkách zpravodajského serveru). Sami přitom víme, že pouhý nadpis nemusí být vypovídající, a i vydavatelé sami, např. při lákání uživatele na placený obsah, zobrazují podstatně větší část tohoto obsahu.

Podle odůvodnění (nikoliv normativní závazné části) směrnice se přitom nesmí stát, že by použití velmi krátkých úryvků z tiskových publikací oslabilo investice vydavatelů do tvorby obsahu. Toto výkladové vodítko bývá někdy nesprávně (možná i s ohledem na ne zcela šťastně formulované odůvodnění směrnice) transformováno do názorů, že rozhodným kritériem ohledně výjimky pro užití velmi krátkých úryvků má být to, zda užití takových částí tiskových publikací má pro digitální platformu (agregátor obsahu) ekonomický význam. Jinými slovy, objevují se názory, že není třeba zkoumat poškození vydavatele, ale pro vyloučení aplikovatelnosti této výjimky „stačí“ jakýkoliv ekonomický přínos pro danou platformu či někoho jiného. Takové kritérium však v samotném článku 15 směrnice DSM nenacházím a pokládám přitom řečnickou otázku, které užití v online světě nemá ekonomický význam? Je přitom třeba podotknout, že odůvodnění směrnice není právně závazné a nemůže popřít samotné ustanovení směrnice (tj. ani popřít výjimky dle čl. 15 odst. 1 směrnice DSM)[34]. Obávám se, že ve světle všeho výše uvedeného přináší směrnice DSM naopak značnou právní nejistotu, a to právě i s ohledem na předmětný bod odůvodnění, který se jeví jako potenciálně velmi omezující předmětná výjimka (ačkoliv formálně nemůže takovou výjimku potlačit). Jak přitom bylo zmíněno v úvodu – finální podoba směrnice DSM je výsledkem silného kompromisu, což se projevilo v rozporech mezi jejími ustanoveními a odůvodněním v preambuli – v případě rozporu však dle judikatury Soudního dvora Evropské unie musí mít přednost závazná část, tedy text samotného ustanovení.

S ohledem na zmíněnou a oprávněnou obavu z právní nejistoty se nelze divit, že některé členské státy přišly s úvahami o zavedení jasných konkrétních prahových hodnot této výjimky, a to ve snaze uzákonit bezpečné a srozumitelné záruky a jasné mantinely daného práva. Například návrh německého transpozičního zákona obsahoval jasnou de minimis výjimku, která pod definici „velmi krátkých úryvků“ zahrnula (i) název, (ii) náhledový obrázek o maximální velikosti 128x128px a (iii) video o maximální délce nepřesahující 3 sekundy[35], což je velmi zajímavý přístup podporující právní jistotu (a dle mého názoru nepoškozující vydavatele).[36] Italský transpoziční zákon naopak definuje „velmi krátké úryvky“ jako ty části publikace, po jejichž zobrazení nezaniká potřeba nahlédnout do původní publikace.[37] Český návrh transpozičního zákona přitom přebírá pojem „velmi krátkých úryvků“, aniž však obsahuje přesnou definici, jasná vodítka či alespoň minimální „bezpečné“ prahové hodnoty.[38] Optikou výše uvedeného se domnívám, že to je ke škodě a že česká úprava by jasná kritéria obsahovat měla.

Nové právo vydavatelů tiskových publikací: Česká nadstavba směrnice DSM

Z výše uvedeného je patrné, že dle mého názoru nepřináší český návrh transpozičního zákona světlo do nejasných ustanovení článku 15 směrnice DSM. Kromě toho však obsahuje řadu institutů, kterým se vyplatí věnovat pozornost, neboť jdou nad rámec směrnice DSM.

Jedním z příkladů těchto českých inovací je povinnost poskytovatele služby informační společnosti zachovat vůči vydavateli rovný a nediskriminační přístup při jednání o udělení oprávnění k užití tiskové publikace. Tímto ustanovením má být dle důvodové zprávy zajišťována ochrana investic vydavatelů, udržitelnost vydavatelského sektoru a také podpora kvalitní žurnalistiky. Předmětné ustanovení se přitom v návrhu objevilo v rámci meziresortního připomínkového řízení v reakci na

připomínku mířící na obavu ze zneužití dominantního postavení nadnárodních gigantů (zejm. Google, Facebook). Jedná se tak o snahu reagovat na dosavadní jednání těchto gigantů v jiných zemích (a v jiných otázkách).

Výsledná podoba ustanovení, které by dopadalo na všechny poskytovatele služby informační společnosti (tedy i ty úplně nejmenší, nikoliv jen ty dominantní), však požadovaný cíl nejenže neplní, ale obávám se, že těmto gigantům bude naopak narávat. Je to právě flexibilita a dravost startupů a malých, začínajících hráčů, která jim umožňuje prosadit se na trhu, který je již obsazen většími – či dokonce až dominantními – hráči, a tím i celý trh více otevřít a přinést prospěšné inovace a nové přístupy. Pokud totiž každý, i ti zcela nejmenší a začínající hráči, musí jednat se všemi naprosto stejně (a nemohou např. některým subjektům nabízet výhodnější podmínky dle jejich obchodní strategie, aby se takovou spoluprací etablovali alespoň na části trhu), jedná se podle mě o značný zásah do fungování tržního prostředí, který v případě nedominantních hráčů není legitimně odůvodněn. Přitom právě velké platformy se – v kontrastu se začínajícími a malými službami – nemusejí obávat, že by s nimi někdo nechtěl vůbec jednat. Svou pozici na trhu si tyto platformy již vybuodovaly – a k tomu, aby ji nezneužívaly (a nedůvodně s někým například odmítaly jednat), slouží právo na ochranu hospodářské soutěže.

Porušení této navrhované povinnosti zachovat vůči vydavateli rovný a nediskriminační přístup má být přitom sankcionováno jako přestupek, a to pod pokutou půl milionu Kč – tedy nejpřísnější pokutou v autorském zákoně, doposud stanovenou jen pro přestupek výkonu kolektivní správy bez patřičného oprávnění. Tato výše pokuty přitom může být likvidační právě pro malé služby, pro nadnárodní giganty však může být – vzhledem ke jejich příjmům – jen zanedbatelná. Mimo jiné i z toho důvodu jsou sankce, jinak v poslední době zaváděné a mířící na nadnárodní giganty, konstruovány ve vazbě na celosvětové obraty (tj. jako určité procento z nich). Výsledná podoba tak dle mého názoru ani neodpovídá jistě dobrým záměrům navrhovatele^[39] – pokud již navrhovatel považuje za nutné obdobnou úpravu zavádět (o čemž nejsem při existenci soutěžních předpisů přesvědčen), mohla by být řešením spíše jednoduchá úprava vztahující předmětnou povinnost jen na subjekty s dominantním postavením.

Ministerstvo kultury jakožto předkladatel návrhu zákona navrhlo také správu práva vydavatelů – výhradně pro účely zpřístupnění výsledků vyhledávání prostřednictvím internetového vyhledávače nebo zpřístupnění prostřednictvím sociální sítě – v režimu tzv. rozšířené kolektivní správy. Rozšířená kolektivní správa funguje v režimu opt-outu, což znamená, že kolektivní správce bude zastupovat ze zákona automaticky všechny nositele práv, ledaže ti takový postup výslovně vyloučí. Dle Závěrečné zprávy RIA byla přitom tato varianta hodnocena s převažujícími negativy (mj. s ohledem na zásah do smluvní svobody a případnou nutnost nositele práva činit opt-out; nepřehlednost, zda nositel práv konkrétně je či není zastupován kolektivním správcem; neodhadnutelnou nákladnost na samotnou kolektivní správu včetně dohledávání nositelů práv zastupovaných na základě zákona). Obecně přitom institut kolektivní správy (jako takový) není špatný – v řadě případů je skutečně vhodným řešením. Otázkou však je, kdy už má stát zasáhnout do smluvní autonomie a kolektivní správu nařídit (ať již ve formě tzv. povinné kolektivní správy, nebo rozšířené kolektivní správy.), tj. kdy již její využití nemá ponechat „pouze“ na volném uvážení jednotlivých nositelů práv (tzv. dobrovolná kolektivní správa). O vhodnosti rozšířené kolektivní správy v případě práva vydavatele však nejsem přesvědčen.

Dle mého názoru může zároveň konkrétní navržená úprava zbytečně poskytovat prostor pro spory, na jaké případy vlastně ona rozšířená kolektivní správa skutečně dopadá. Je tomu tak s ohledem na absenci legální definice (či alespoň vodítek), co je vlastně službou sociální sítě a internetového vyhledávače a co již ne – zejména pro případy netypických služeb či služeb kombinujících více funkcionalit. V nedávné době jsme přitom již byli svědky neojedinělých případů extenzivních postupů kolektivních správců^[40]. V tomto ohledu tak považuji za příhodnější variantu dobrovolné kolektivní

správy, která nezasahuje do smluvní svobody, zároveň ale umožňuje kolektivní správu všude tam, kde ji jako vhodnou posoudí konkrétní nositel práv (tj. vydavatel).

Současná podoba českého návrhu je tak dle mého názoru nešťastná, byť byla jistě provázena dobrými úmysly. V části ji hodnotím jako příliš opatrnou (tam, kde by naopak bylo žádoucí úpravu zpřesnit, resp. poskytnout jasné záruky), v části je dle mého názoru naopak příliš odvážná a jde nad rámec evropské směrnice DSM - provedení ale vůbec není ideální a bylo by žádoucí jej buď vypustit, nebo výrazně vylepšit. Jsem si přitom plně vědom toho, že před členskými státy leží nelehký úkol, a to vinou evropského zákonodárce (a tvrdého kompromisu při přijetí směrnice DSM). Je tak třeba ocenit snahu o nalezení různých vhodných řešení k zajištění spravedlivé a funkční právní úpravy. Navržená česká úprava by si však dle mého zaslouhovala ještě vícero dílčích úprav a vylepšení.

Nové právo vydavatelů tiskových publikací: Může vůbec přinést slibované zlepšení?

Je otázkou, zda vůbec může článek 15 směrnice DSM přinést to, co si vydavatelé tiskových publikací přejí - zvýšení jejich příjmů. Nehledě na výše uvedené právní otázky je totiž sporné, zdali regulace online služeb může po faktické stránce vést právě ke kýženému, a to s ohledem na faktická hlediska.

Zejména menší vydavatelé nutně nemusí disponovat potřebným dosahem pro zaujetí nových čtenářů, byť mohou tvořit často velmi hodnotný obsah. Právě služba agregující online tiskové publikace může těmto menším (ale nakonec i těm větším) vydavatelům pomoci k většímu dosahu jejich tiskové publikace v online prostředí, tím i k větší návštěvnosti (čtenosti), a tedy i větším příjmům. Z uvedeného přitom těží i uživatel - čtenář. Jedná se tak o všestranně výhodný vztah. Je však pravdou, že možnost získat informace z vícero zdrojů se nemusí zamlouvat těm největším zpravodajským serverům, které by logicky preferovaly, aby čtenáři konzumovali zpravodajský obsah jen z jednoho zdroje - a to od nich a na jejich (monetizovaných) stránkách.

Zároveň je nutné zdůraznit, že výjimkou ze symbiózy jsou služby, které bez (smluvní či zákonné) licence, resp. výjimky, zveřejňují kompletní články (nikoliv například jen nadpis či krátké úryvky textu), kdy uživatel konzumuje celý obsah článku nebo jeho podstatnou část, a to zcela mimo sféru vydavatele tohoto článku, který tak z takové konzumace jeho obsahu nemá žádný příjem (uživatel pak již nemá důvod a často ani možnost, jak se dostat na stránky konkrétního zpravodajského serveru, aby mu ten typicky zobrazil u článku i placenou reklamu). Tyto služby skutečně parazitují na výtvorech jiných, a to nedovoleným způsobem - ať již podle dosavadní právní úpravy, nebo i dle té na základě směrnice DSM.

Již nyní se přitom ale jeví, že prvoplánová snaha omezit online služby agregující tiskové publikace bude mít negativní důsledky napříč celým novinářským odvětvím, včetně samotných uživatelů. Přínos agregátorů koneckonců potvrzuje i studie z roku 2018, která analyzovala dopady odchodu Google News ze Španělska, ke kterému se Google rozhodl v důsledku zavedení povinnosti platit odměny vydavatelům za zveřejněné úryvky článků. Studie dokazuje, že po ukončení působení služby Google News ve Španělsku zpravodajské portály zaznamenaly významný propad v počtu čtenářů.[\[41\]](#) Ukázalo se tedy, že agregátor zpráv měl pozitivní vliv na návštěvnost, a tím i na příjmy zpravodajských portálů (především těch menších, propad ale zaznamenaly i ty největší portály). Nejednalo se tak o parazitování, jak byla služba Google News někdy vykreslována, ale o symbiózu. Ve skutečnosti zpravodajským portálům tento agregátor zpráv neodváděl čtenáře, ale přinášel jim čtenáře nové, jejichž návštěvy na zpravodajském portálu byly monetizovány (zejm. zobrazením placené reklamy). Předmětná právní úprava tak v konečném důsledku přinesla přesný opak, než jaký byl její cíl (tj. namísto zvýšení příjmů zpravodajských portálů se dostavilo jejich snížení).

Tato zahraniční zkušenost nám přitom ukazuje i na možný krok online platformem při zavedení nevyvážené regulace - prostě své služby ukončí, resp. pro dané území omezí. Tak postupuje právě

Google, byť - právě s ohledem na jeho dominantní postavení - se tímto přístupem dostal do hledáčku soutěžních autorit. Vydavatelé ve Francii proto proti němu vedou tažení z důvodu, že ten měl zneužít svého dominantního postavení, když s nimi fakticky nevedl vyjednávání o spravedlivých odměnách za využívání tiskových publikací, ale vnutil jim své podmínky. Francouzský regulační úřad společnosti Google udělil za toto protisoutěžní jednání pokutu v rekordní výši (12,7 miliardy Kč).[\[42\]](#)

Bez závěrů Soudního dvora Evropské unie k výkladu článku 15 směrnice DSM, které by byly aplikovatelné obecně (tedy nejen na hráče s dominantním postavením, jako je Google, kdy fakticky bude řešeno jeho soutěžní chování, nikoliv detailní výklad autorského práva) a zároveň byly dostatečně konkrétní, podle mého názoru tato nová právní úprava nepřinese kýžené ovoce v podobě dostatečné právní jistoty všech zúčastněných subjektů. Než navíc dojde k předložení otázek výkladu článku 15 směrnice DSM v poměrech nedominantních online služeb, může uplynout značná (mnohaletá) doba plná nejistoty. Přitom právě směrnice DSM měla odstranit některé nejasnosti týkající se, nyní již přes 20 let starých, dosavadních směrnic[\[43\]](#), k jejichž výkladu Soudní dvůr Evropské unie stále ještě nyní přináší nové zásadní odpovědi (přestože tyto směrnice nejsou tak kontroverzní, jako je tomu u směrnice DSM).

Je přitom vůbec otázkou, zda menší poskytovatelé takových služeb budou mít vůli a prostředky na to, aby se jejich spor dostal až k Soudnímu dvoru Evropské unie, neboť před tímto krokem již mohou být fakticky zlikvidováni v důsledku nepříznivého vykonatelného vnitrostátního soudního rozhodnutí (s ohledem na procesní specifika)[\[44\]](#) či například soudních výloh, resp. vůbec jejich možné hrozby.

Je proto vhodné právě nyní, při přijímání předmětné nové právní úpravy, odstranit panující pochybnosti a třeba i zakotvit jasné záruky, než dojde k faktickým a nenapravitelným následkům.

Závěr

Směrnice si klade velmi ambiciózní cíle, naplnit se je však povedlo pouze zčásti. Je určitě namístě vyzdvihnout výjimky pro vytěžování dat, která zajistí větší právní jistotu pro provozovatele systémů založených na vytěžování dat. Velmi přínosná je taktéž výjimka pro vzdělávání, která zajistí, že pedagogové budou moci obohacovat svou výuku namísto obav, že porušují autorská práva. Celkově však ustanovení směrnice spíše pokulhávají - což je daň za extrémní kompromisy, které byly učiněny, aby vůbec směrnice byla nakonec přijata. Ať už kvůli neurčitým ustanovením, či chybějícím definicím. Rovnováhy mezi nositeli práv a uživateli a větší právní jistoty, kterých se směrnice DSM snažila dosáhnout, se dle mého názoru nepodařilo dosáhnout a při uvádění směrnice DSM v život nás může čekat řada zbytečných konfliktů. Členské státy mají před sebou bezesporu obtížný úkol. Některé z nich - bohužel zatím včetně České republiky - však rezignovaly a hledání otázek přenechaly na adresáty nové právní úpravy. Pokud ještě nedojde ke změně ve smyslu zpřesnění návrhu ve vnitrostátním legislativním procesu, budou všechny dotčené subjekty uvedeny do nejistoty stran jejich práv a povinností, což se negativně projeví na digitálním trhu.

Za alarmující považuji, že reálně nebyly vůbec hodnoceny dopady právní úpravy, kterou Ministerstvo kultury navrhlo k transpozici směrnice DSM. Takový postup dle mého odporuje principu racionálního a informovaného zákonodárce - nejsou-li známé možné dopady, nelze o takovém návrhu kvalifikovaně rozhodovat. Není tedy zřejmé, na koho a s jakými následky nová úprava dopadne - informace, že úprava dopadne na technologické giganty, není dostatečná, ani úplná. Zkoumání dopadů by se mělo zaměřit zejména na ty nejzranitelnější subjekty (typicky malé či začínající, které však nejvíce přinášejí inovace), neboť právě tyto budou nejvíce pociťovat dopady, které pro ně mohou být - a já se obávám, že budou - likvidační.

Problémy spojené se směrnicí DSM a její transpozicí jsou patrné například na článku 15, který má přinést nové právo vydavatelů. Vydavatelé si od této úpravy slibují spásu a posílení jejich právní

jistoty a pozice, a to zejména vůči technologickým gigantům. Výsledná podoba, která je důsledkem silného kompromisu, jim však očekávané přinést nemůže. Právní úpravu přitom nelze v rozporu s jejím zněním vykládat na základě přání či očekávání. Ačkoliv je právo vydavatelů někdy prezentováno jako kladivo na agregátory obsahu, vyhledávače či sociální sítě, ve skutečnosti dle mého názoru nepřináší nic nového – tyto služby budou i nadále legální, pokud se nedopustí takových kroků (užití obsahu v excesivním rozsahu), které by byly patrně protiprávní již dle současné právní úpravy. Nově však v celé Evropské unii bude jasné, že se proti takovému jednání budou moci bez dalšího bránit přímo samotní vydavatelé. Článek 15 tak vlastně neřeší co, ale kdo.

Problémem přitom je, že než se všem subjektům dostane potřebných odpovědí, a to od Soudního dvora Evropské unie, uplyne příliš dlouhá doba zbytečných sporů. Řada subjektů (a to zejména těch nejzranitelnějších) se odpovědí ani nedočká. Národní transpozice by tak měly obsahovat záruky a vyjasnění, aby nedošlo k nenávratným škodám.

Navazující druhý díl tohoto článku pak rozebere povinnost transparentnosti či úpravy v oblasti dodatečné odměny (což jsou otázky mající význam pro nejširší okruh subjektů autorskoprávních vztahů), ale také problematiku okolo dalšího „slavného“ sporného článku, a to článku 17, ke kterému se však v poslední době již rýsují jistá vodítka.

JUDr. Josef Donát, LL.M
Partner

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowan.legal

---

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. Dostupné >>> [zde](#).

[2] Srov. body odůvodnění 3 a 6 směrnice DSM.

[3] Viz bod odůvodnění 3 směrnice DSM.

[4] Viz čl. 29 směrnice DSM.

[5] Konkrétně Nizozemsko, Maďarsko a Německo (Malta již sice také transponovala, ale až po uplynutí transpoziční lhůty). Viz DSM Implementation tracker [online]. Notion.so. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[6] FOO, Yun Chee. Commission starts legal action against 23 EU countries over copyright rules [online]. Reuters. 26. 7. 2021. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[7] Legislativní proces směrnice DSM [online]. EUR-Lex. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[8] STOLTON, Samuel. Copyright directives faces further setback as final trilogue postponed [online]. Euractiv. 24. 1. 2019. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[9] Copyright Directive: how competing big business lobbies drowned out critical voices [online]. Corporate Europe Observatory. 10. 12. 2018. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[10] Viz záznamy z jednotlivých setkání: Stakeholder dialogue on copyright [online]. European commission. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[11] Návrh zákona, kterým se mění zákon č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [online]. VeKLEP. 6. 11. 2020. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[12] Upravený návrh zákona, kterým se mění autorský zákon včetně přehledové tabulky s vypořádáním připomínek [online]. VeKLEP. 22. 4. 2021. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[13] Výsledný návrh zákona, kterým se mění autorský zákon [online]. VeKLEP. 21. 6. 2021. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[14] Stanovisko Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace (RIA) Legislativní rady vlády ČR ze dne 4. května 2021, č. j. OVA 420/21.

[15] Viz stav projednání sněmovního tisku č. 1246 [online]. PSP.CZ. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[16] Články 3 a 4 směrnice DSM.

[17] Článek 5 směrnice DSM.

[18] Článek 7 směrnice DSM.

[19] Srov. bod odůvodnění 8 směrnice DSM.

[20] Viz § 38a zákona č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[21] Srov. usnesení Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. ledna 2012 ve věci C-302/10 (Infopaq II). Dostupné >>> [zde](#).

[22] Viz článek 2 odst. 1 směrnice DSM.

[23] V souladu se směrnicí DSM tak český návrh vyžaduje, aby takové vysoké školy či právnické osoby výzkum prováděly ve veřejném zájmu nebo na neziskovém základě nebo tak, že všechny zisky jsou zpětně investovány do vědeckého výzkumu této vysoké školy nebo právnické osoby.

[24] Srov. bod odůvodnění 18 směrnice DSM.

[25] Srov. bod odůvodnění 21 směrnice DSM.

[26] Srov. bod odůvodnění 20 směrnice DSM.

[27] Přičemž v rámci EU je harmonizováno, že trvají po dobu života autora a ještě 70 let poté (viz čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících).

[28] Srov. bod odůvodnění 28 směrnice DSM.

[29] Srov. bod odůvodnění 54 směrnice DSM.

[30] Že nejde o obsahově nové právo, je patrné z definice tohoto „nového“ práva vydavatelů v čl. 15 odst. 1 směrnice DSM, kdy je toto právo definováno odkazem na již zavedená práva autorů: „Členské státy přiznají vydavatelům tiskových publikací usazeným v některém členském státě práva stanovená v článku 2 a v čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29/ES k užití jejich tiskových publikací online poskytovateli služeb informační společnosti.“

[31] Například viz institut zaměstnaneckého dílu dle § 58 českého autorského zákona, na jehož základě v případě zaměstnaných novinářů již předmětná práva vydavatel vykonává nyní.

[32] Viz čl. 15 odst. 3 směrnice DSM.

[33] Srov. článek 15 odst. 1 směrnice DSM a § 87b odst. 8 autorského zákona dle návrhu českého transpozičního zákona.

[34] Viz jasný shrnující závěr generálního advokáta ve věci C-110/05 v návaznosti na jím citovanou judikaturu Soudního dvora Evropské unie (zejm. rozsudek ve věci C-136/04, či C-162/97): „Ze zavedené judikatury totiž vyplývá, že „preambule aktu Společenství nemá právní závaznost a nemůže být uplatňována jako důvod pro odchýlení se od vlastních ustanovení dotčeného aktu ani pro výklad těchto ustanovení ve smyslu zjevně odporujícím jejich znění“. Stanovisko generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie z 5. 10. 2006 ve věci C-110/05 (konkrétně bod 64). Dostupné >>> [zde](#).

[35] Viz § 87g odst. 3 návrhu Urheberrechtsgesetz (návrh ze dne 15. ledna 2020) [online]. Notion.so. 15. 1. 2020. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[36] Je však třeba podotknout, že tento přístup se v Německu nakonec neprosadil (raději bylo transponováno přesně dle směrnice DSM v zájmu jednotnosti tohoto pojmu v celé EU, avšak na úkor právní jistoty).

[37] Rosati, E. Towards national transpositions of DSM [online]. The IPKat. 24. 8. 2021. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[38] Viz § 87b odst. 8 autorského zákona dle návrhu českého transpozičního zákona.

[39] V důvodové zprávě k navrhovanému ustanovení se totiž právě uvádí, že sankce má mířit primárně proti gigantům, ale zároveň by neměla být likvidační: „Vzhledem k tomu, že uvedená sankce bude potenciálně především dopadat na poskytovatele služeb informační společnosti s významnou tržní silnou, měla by být citelná vzhledem k jejich ekonomické síle, současně by však neměla být drakonická, protože cílem správního trestání není ekonomická likvidace sankcionovaných subjektů.“

[40] Viz např.: Také INTERGRAM vybíral poplatky za neobsazené pokoje, prvostupňová pokuta přesahuje 20 milionů korun [online]. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 16. 12. 2020. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[41] CALZADA, Joan and GIL, Ricard, What Do News Aggregators Do? Evidence from Google News in Spain and Germany [online]. SSRN. 1. 12. 2018. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[42] Google se odvolává proti pokutě, kterou dostal ve Francii kvůli sporu s médii. [online]. Česká televize. 1. 9. 2021. [cit. 27. 9. 2021]. Dostupné >>> [zde](#).

[43] Zejména například směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000

o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

[44] Například v poměrech ČR má v civilním sporu povinnost položit předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie až Nejvyšší soud, který rozhoduje o dovolání, tj. opravnému prostředku proti pravomocnému, tedy typicky i vykonatelnému rozhodnutí (a přiznání odkladného účinku není garantováno).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)